

قطع برای تشکیل روحیه خرد سالان بی اندازه سودمند است .

نقوش متحرك كه مخترعش والتر ديسنه Walter Disney امريكائى است برای اطفال از همه فيلم هاشايسته تر و مشغول كننده تر است، كميته حمايت اطفال معتقد است كه در همه كشورها وسايل تعميم و انتشار آن فراهم شود در نامه تقديريه كه از طرف كميته به والتر ديسنه مخترع نوشته شده فيلم هاي سيلبي سمفوني Silly simphonies و ميكه موز « Michey Monse » و برف سفيد كه اخيراً باسم پريچر و پريزاد در تهران داده شد « نمونه هاي كامل ابداعات بشري » قلمداد و مخترع آنها نابغه genie خطاب شده است .
 تا تمام دكتور احمد هومن

علاقه مند بترقي جامعه و آموزش اطفالند بايد از فيلم هاي تعليمي ماليات مختصري بگيرند و بكمپاني هائي كه فيلم هاي تعليمي درست ميكنند اعانه دهند .

كميته حمايت اطفال در يازدهمين نشست خود در ۱۹۳۵ اتفاق آراء تصويب نموده كه بهترين فيلمها براي اطفال تعليمي خانواده گي است كه در عين حال براي بزرگان و بزرگان درست شده باشد در اين قبيل فيلم ها تعليمي زندگاني خانواده گي، ملكات فاضله و صفات حسنه از قبيل قناعت، جرأت، علاقه بكار و بهداشت و تندرستي - راستگويي - نظافت - مردانگي مورد تشويق قرار گرفته شده و برعكس اخلاق رذيله مذموم و بد جلوه گر داده ميشود بطور

چرا و چگونه شروع بجزا را بايد مجازات نمود

(طرح مسئله در حقوق مقايسه)

مدارك اين نوشته:

۱ - مرحله اخلاقي يا مرحله قصد و تصميم ارتكاب بزه
 ۲ - مرحله اقدام يا تهيه مقدمات و وسايل ارتكاب جرم
 ۳ - مرحله اجرا: در اين مرحله بزهكار مصمم به بزه و وسايل و مقدماتي را كه فراهم آورده است بكار برده و منظور نامشروع خود را در خارج عملي مينمايد.
 اگر بزهكار سه مرحله فوق را بدون آنكه خود را مانع خارجي ديگري باعث معلق يا بلا اثر بودن اقداماتش بشود طي نمايد جرم بمعني حقوق جزا ارتكاب و مرتكب بايد در حدود مقررات قانون مجازات شود.

ولي اغلب اتفاق مي افتد كه: «كسي قصد جنابتي کرده و شروع با جراء آن بنمايد ولي بواسطه موانع خارجي كه اراده فاعل در آنها مداخلت نداشته قصدش معلق يا بي اثر بماند و جنابت منظوره واقع نشود» در اينصورت سؤال کرده ميشود آيا چنين شخص و يا چنين عمل ناقص و بلا اثر مادي

۱ - قارو: حقوق جزا جلد اول و دوم.
 ۲ - دوندي بودرو ابرو معلم دانشگاه و مؤسسه حقوق جزائي پاریس، دروس حقوق جزا
 ۳ - هوكني معلم دانشگاه و مؤسسه حقوق جزائي پاریس، دروس حقوق جزا و اصول محاکمات جزائي
 ۴ - قارسون، حقوق جزا.
 ۵ - رو: حقوق جزا
 ۶ - گوش معلم دانشگاه کرنبل: كتاب دستي حقوق جزا.

- I -

اگر كيفيت ارتكاب بزه و حالت روحي بزهكار و چگونگي و آثار خارجي افعال مشاراليه را تحت مطالعه علمي قرار دهيم خواهيم ديد كه ارتكاب بزه دفعه واحده عملي نشده و انجام آن مادناً و اخلاقاً مستلزم بگرشته اعمال است كه در سه مرحله متوالي ذيل صورت ميگيرد:

خارجی را میشود از نقطه نظر جزائی بهمان سختی و شدت جرم تمام مجازات نمود و یا بالعکس سیاست آن برخلاف اصول بوده و یا لااقل مستلزم مجازات اخفی میباشد؟

در جواب از این سؤال مثل سایر مسائل حقوق جزا طرفداران رویه مادبون بایب روان رویه اخلاقیون بشرح ذیل اختلاف رأی پیدا کرده اند:

۱ - طرفداران رویه مادبون La fendance objective عقیده خود را چنین اظهار میدارند: « مجازات باید جوابده اختلال انتظام اجتماع بوده و شدت و خفت آن نیز متناسب با آن اختلال و بهم خوردگی باشد. » مطابق این رویه وقتی میشود برای عملی بعنوان جرم مجازاتی قائل شد که ارتکاب آن عمل در خارج و از نقطه نظر مادی (باقطع نظر از اهمیت حالت روحی مرتکب آن) مستلزم اختلال انتظام اجتماع و آن آرامشی که باسم آرامش اجتماع (La qaix sociale) معروف است بشود و بالنتیجه بین شدت و خفت مجازات و اختلال انتظام اجتماع رابطه مستقیم و نسبت ثابتی وجود خواهد داشت.

این رویه اساس مذهب نئوکلاسیک (La doctruie neo . classipne) را تشکیل و اغلب قوانین جزائی کشورهای اروپا از اواسط قرن نوزدهم مسیحی باینطرف از آن تبعیت کرده اند: (قانون جزای بلژیک ۱۸۶۷ مسیحی - قانون جزای آلمان ۱۸۷۰ مسیحی - و قانون جزای ایتالیا ۱۸۸۹ مسیحی)

۲ - رویه اخلاقیون La tendanc subjective که توسط علماء تابع مذهب مثبتیه (Les Positivistes) مخصوصاً ژوس (jousse) و مویارد دو و وفلان (Muyard de Voughlans) دفاع و مشهور شده است با رویه فوق کاملاً متفاوت است.

طرفداران این رویه عقیده خود را چنین اظهار میدارند: « اختلال انتظام اجتماع دلیل و مقیاس اصلی مجازات نبوده و باید حالت روحی و قصد مجرم بیش از همه چیز در نظر گرفته شود. » در جای دیگر میگویند: « افعال خارجی مجرمین

آئینه و منعکس کننده قصد سوء مجرم بوده و اگر آن اعمال مظهر روحیه و قصد سوء فاعل آن نباشد در حالیکه افعال خارجی میباشند از نقطه نظر حقوق جزا قابل توجه نمیباشند، درش مزبور در جای دیگر می نویسد: « سیاهی جرم ناشی از قصد سوء مجرم بوده و افعال خارجی و ترتیب و طریق اجرای آنها کمتر قابل توجه میباشد »

از عقاید پیروان این رویه چنین استفاده می شود که برای مجازات نباید تنها اعمال خارجی مرتکب را در نظر گرفت بلکه باید بیشتر بروحیه و قصد مشارالیه علاقمنده بود. اعمال خارجی باید مظهر آن قصد سوء و روحیه خطرناک فاعل آن باشد پس ممکن است بکرشته افعال که در خارج اثرات مهمی دارند ناشی از سوء قصد و یا روحیه خطرناکی نبوده و مستلزم مجازات اخف و یا عدم مجازات شوند و برعکس بک رشته اعمال بسیار جزئی که در خارج اثر مادی زیادی ندارند روحیه خطرناک و سوء قصد مرتکب آنرا کاملاً منعکس نموده و مستوجب مجازات شدیدتری شود.

میتوان گفت که بموجب همین عقیده است که در حقوق مدنی در باب عقود و ایقاعات آثار اعمال و اقوال تابع نیت و قصد شده است (اگرچه منشاء این اصل بسیار قدیمی است).

این رویه از طرف علماء حقوق جزای چند کشور مخصوصاً فرانسه پیروی شده است.

بعد از شرح و بیان عقیده این دو دسته علماء حال باید دید در باب شروع بجرم بخصوص چه نظریه اتخاذ شده و قانون جزای کشور ما بکدام یک از این رویه ها نزدیک تر می باشد.

طرفداران رویه اخلاقیون قائلند براینکه اگر بعلمت عدم وصول مجرم بمقصد سوء و جنایتکارانه خویش مادناً انتظام اجتماع جریحه دار نشده است شخصیت جزائی همین مجرم خطرناک بوده و منظور سوء مشارالیه معجز است و اگر در عمل بمقصد نرسیده در اثر علل خارج از اراده و قصد او بوده است پس اخلاقاً مسئول بوده و باید بهمان شدت

جرم تمام مجازات شود. این نظریه که با اسم اصل تساری مجازات معروف میباشد نزدیکتر به عدالت مجازاتی و مقرون به منافع جامعه میباشد.

برعکس بیروان رویه مادیون قائلند بر اینکه در شروع به بزه انتظام اجتماع زیاد بهم نخورده و چون مجازات مجرم در نفع جامعه می باشد باید قائل بر تخفیف مجازات شد - بعلاوه این طریقه سیاست جزائی حفظ و به بزهکاران یاد آور میشود که در بر گشتن از طریق گمراهی و دست برداشتن از جرم شروع شده قبل از اتمام آن تخفیفی قائل شده اند.

حقوق جزاء فرانسه از رویه اول استفاده و در ماده ۲ قانون مجازات صریحاً نظریه اخلاقیون را عملی کرده است.

بموجب این ماده لازم است که شروع بزه ناشی از قصد سوئی بوده و آن قصد سوء توسط بکرشته اعمال اجرائی متظاهر شود و مجازات شروع بجرم همان مجازات جرم اصلی است

با آنکه اصل تساری مجازات که یکی از نتایج عقاید اخلاقیون و جدیداً احداث بوده و در قرون اخیره در اثر دقت در روحیه و قصد سوء مجرم بوجود آمده است میتوان سوابق آنرا در حقوق روم و حقوق قدیم فرانسه پیدا کرد.

در ازمنه قدیمه در فرانسه دو دسته جنایت پیش بینی شده بوده یکدسته جرائمی بودند که بعلمت اهمیت و خطرناک بودن آنها را جنایات پر شقاوت یا شقیانه (Les crimes atroces) می نامیدند مثلاً سوء قصد بر علیه پادشاه یا مسموم کردن و یا قتل ابوین جزو این دسته محسوب میشده

دسته دیگر را جنایات غیر شقیانه Les crimes non atroces مینامیدند.

برای دسته اول نه تنها شروع بجرم در معنی فنی است بلکه اعمال مقدماتی نیز بهمان شدت جنایت تمام مجازات میشده و حال آنکه برای دسته دوم از جنایات فقط شروع بجرم بمعنی اعمال اجرائی بمجازات اخفی محکوم میشدند.

حقوق جزاء زمان انقلاب کبیر فرانسه بیشتر تابع

عقاید مادیون بوده و اغلب شروع بجرم از مجازات معاف میشده است. قانون جزاء ۱۸۱۰ در نتیجه یکنوع عکس العمل بر علیه عقاید جزائی زمان انقلاب کاملاً رویه اخلاقیون را اتخاذ و شروع بجرم را بهمان شدت خود جرم مجازات مینماید (ولی در عمل با اعمال جهات مخففه شدت قانون تا اندازه بر طرف میشود) - قانون ۲۷ آوریل ۱۸۳۲ مسیحی اصلاح قانون جزاء فرانسه این نظریه را تغییر نداده است.

برعکس حقوق فرانسه حقوق جزاء اغلب کشورهای سایر مثل آلمان و ایتالیا و بلژیک نظریه مادیون را تقویت و در مورد مانحن فیه قائل بر تخفیف مجازات شده است

حال اگر از فرانسه و سایر کشورهای مغرب زمین نظر خود را بکشور خود معطوف داشته و فصل چهارم قانون مجازات عمومی ایران را از ماده ۲۰ ببعده مورد مذاقه قرار دهیم معلوم میشود که قانونگذار ایرانی خواهی نخواهی در تحت نفوذ رویه مادیون قرار گرفته و نسبت بآثار خارجی اعمال مجرم بیشتر از سوء قصد مشارالیه اهمیت قائل شده است.

ماده ۲۰ قانون مجازات عمومی شامل دو قسمت است: قسمت اول تعریف حقوقی شروع بجرم را کرده و قسمت دوم مجازات آنرا تعیین نموده است.

از قسمت اول ماده مزبور بشرح ذیل « هرگاه کسی قصد جنایتی کرده و شروع باجرا آن بنماید ولی بواسطه موانع خارجی که اراده فاعل در آنها مدخلیت نداشته قصدش معلق یا بی اثر بماند و جنایت منظوره واقع نشود... مخصوصاً از جملات « شروع باجرا آن بنماید و جنایت منظوره واقع نشود » کاملاً تبعیت از نظریه مادیون واضح و روشن میشود

از قسمت دوم ماده مزبور بشرح: « ... مرتکب بحد اقل مجازاتی که بنفس جنایت مقرر است محکوم خواهد شد و اگر مجازات جنایت اعدام باشد مرتکب بحبس غیر دائم با مشقت محکوم میشود » با در نظر گرفتن مواد ۲۲۹ مربوط به مجازات شروع بسرقت و ۲۳۸ راجع بکلاه برداری و سایر مواد

مخصوصه که قائل بر مجازات اخفی شده اند استفاده میشود که اصل تساوی مجازات در حقوق جزاء ایران پذیرفته نشده و در این قسمت نیز بیشتر رویه مادیون در مد نظر بوده است در پایان این قسمت اول باید دانست که در اغلب کشور هائیکه شروع به بزه را مستقلاً مجازات می نمایند شروع بجنایت همیشه وبلااستثناء و شروع بجنحه فقط در موارد مخصوصه مجازات شده و شروع بخلاف قابل مجازات نمی باشد. علت این عدم مجازات شروع بخلاف را بعضی از علماء چنین بیان کرده اند: در جرائم خلافی عنصر اخلاقی موجود نبوده و جرائم مزوره کاملاً مادی می باشند و چون فرض شروع بجرم هر اندازه هم که مادی باشم بدون عنصر اخلاقی محال است پس شروع بجرم در خلاف معنی ندارد این چندان متین نمی باشد چه که در امور خلافی نیز عنصر اخلاقی موجود و اخیراً علماء فن ثابت کرده اند که اساس مجازات این امور روی بکنوع خطا یا گناه ثابت و محرز گذاشته شده و کسی که مرتکب خلافی میشود اراده گناه خورا ظاهر ساخته و اصل این است که این شخص روحاً مجرم میباشد - این است که عقیده دسته دیگر از علماء قائل بر اینکه امور خلافی از نقطه نظر غیر قابل اهمیت بودن اموریکه آنها را تشکیل میدهد از قاعده مجازات شروع بجرم استثناء شده است بهتر بنظر میرسد.

در هر صورت اگر شروع بجرم قابل مجازات است باید در قسمت دوم این مقاله به بینیم چه شرائط قانونی برای صدق شروع به بزه و مجازات آن لازم میباشد.

- II -

از ماده ۲۰ قانون مجازات عمومی استنباط میشود که برای تحقق شروع به بزه سه شرط حقوقی ذیل لازم می باشد:

۱ - شروع باجرا

۲ - عدم فسخ تصمیم ارادی از طرف فاعل

۳ - عدم ترتب آثار مضر خارجی بر آن فعل

۱ - شروع باجرا

شروع باجرا محقق میشود بوسیله اقدام بیکرشته اعمال اجرائی.

باید در بدو این مقال شروع باجرا را از یکطرف از قصد و تصمیم بجرم و از طرف دیگر از اعمال مقدماتی یا تهیه مقدمات و وسائل جرم تشخیص داد.

[الف] - قصد و تصمیم جنایتکارانه اگر چه اخلاقاً

مستوجب مذمت میباشد از نقطه نظر جزائی چون تشخیص قصد و اراده سوء اشخاص بملک داخلی بودن آن کار آسانی نمیباشد قابل مجازات نیست ولی این قاعده کلی شامل استثنائات لاقفل ظاهری میباشد و قانون گذار در پاره موارد فقط قصد سوء جنایتکارانه را بملک اهمیت و خطرناک بودن آن قصد مجازات مینماید مثلاً در مورد ماده ۷۲ قانون جزا: « هرگاه جماعتی در خفا برای ارتکاب جنایات مذکوره در ماده ۷۰ دسته بندی و تصمیم کنند جزای آنها حبس تأدیبی از یک سال الی سه سال است و اگر هنوز شروع باجرا مقصود نکرده و عملی از آنها سر نزده باشد جزای آنها حبس تأدیبی از سه ماه تا یکسال است» و همچنین ماده ۱۶۸ راجع به اجتماع و مواضعه برای ارتکاب جرائم (رجوع بماده شود) ناظر بمجازات قصد جنایتکارانه می باشد - اگر چه بعضی از علماء قائل شده اند که در ین مورد نفس اجتماع و مواضعه بکنوع اعمال اجرائی می باشد و مجازات آنها مجازات قصد تنها نیست ولی این نظر به چندان قابل توجه نمی باشد.

(ب) اعمال مقدماتی

نیز به تنهایی قابل مجازات نمی باشد چه که اعمال مزبور شروع باجرا محسوب نشده و مقدمه و تهیه وسائلی بیش نیستند و مرحله اجراء بعد از آن مرحله واقع شده است نظر باینکه اعمال مزبور ذوالوجوه بوده و از انجام آنها بطور وضوح قصد و نیت فاعلش معلوم نمیکردد نمیشود باسانی و بدون احتراز از اشتباهات قضائی آنها را مجازات نمود - مثلاً اگر کسی وارد مغازه فروشی شده و اسلحه بخرد نمیتوان بطور قطع قائل براین شد که خرید اسلحه برای قتل همسایه بوده است و ممکن است که برای محافظت از

شاید وجود و نجات خویش از خطرات احتمالی باشد.
 ولی در بعضی موارد قانون گذار اعمال مقدماتی را
 عنوان جرم مستقل سیاست مینماید مثلاً مجازات سائلی و
 ولگردی (ماده ۲۷۳ قانون جزا) با آنکه اعمال مزبور
 مستقلاً و مستقیماً لطمه بانظام اجتماع بمعنی حقوق جزا
 وارد نمی آورد ولی نظر باینکه اغلب اعمال مزبور بایه و
 مقدمه ارتکاب جرائم دیگر میباشد و فاعل آنها بیشتر تمایل
 بارتکاب آنها مینماید بعنوان پیش بینی مجازات میشوند ولی
 باید متذکر شد که مجازات این افعال بعنوان جرائم مستقل
 بوده و عنوان مجازات اعمال مقدماتی را ندارد.

از طرف دیگر در اغلب قوانین جزای امروزه کشورها
 و مخصوصاً در عهد نامه های جزائی بین المللی پاره اعمال
 را که در حقیقت افعال مقدماتی بیش نیستند بعنوان جرائم
 مستقل مجازات می نمایند - در اینخصوص قارئین محترم
 را بمطالعه قانون اول ارت ۱۹۰۵ راجع به مجازات

دنباله شماره ۷ سال سوم

تقلبات در خرید و فروش مواد غذایی در فرانسه و عهد
 نامه های بین المللی راجع به سکه قلب که اخیراً در ژانر تصویب شده
 است دعوت مینمائیم . ثمره تشخیص بین اعمال مقدماتی و شروع
 با اجرا این است که اگر کسی یا از دائره اعمال مقدماتی بیرون
 نهداده و از وسط راه جنایت بر کردد مجازات نمیشود برعکس
 اگر کسی داخل مرحله شروع با اجرا شده باشد عدم نیل بمقصود
 سوء باعث مصونیت جزائی مشارالیه نمیشود و از طرف دیگر
 در عمل تشخیص مادی اعمال بمقدماتی و اجرائی بمهدیه قضات
 دادگاه های جنحه و جنائی بوده و تشخیص حقوقی آنها از
 وظایف دیوان کشور می باشد ولی متأسفانه در عمل تشخیص
 بین این دو چیز کار آسانی نبوده و در اینخصوص علماء حقوق
 جزا عقاید مختلفه اظهار نموده اند ، ما عقاید مزبور را بطور
 اجمال تشریح و رویه محاکم کشور فرانسه را در اینقسمت
 مورد مذاقه قرار خواهیم داد .

دکتر ابراهیم دکتر زاده نا تمام

آمار

یکی از علمای معروف بلژیک موسوم به گنله Gutelet
 که در نیمه دوم قرن ۱۲ شمسی و اواسط قرن ۱۹ میلادی
 میزیسته تعریف اولیه را مورد انتقاد قرار داده و نه تنها
 آمار را مربوط به تشریح حیات اجتماعی بشر دانسته بلکه
 حیات کشور را هم جزو قلمرو آن بشمار برده است بطوریکه
 اوضاع صنعتی و بازرگانی و مذهبی و کشاورزی و اخلاقی را
 مورد بحث قرار داده است ، عقیده مذکور هم مورد تصویب
 سایر علما واقع شده .

و آثار را از حیث جنبه عمومی (مذهبی ، سیاسی ، حقوقی ،
 اخلاقی ، اقتصادی و غیره) موضوع خود قرار میدهد
 صحیح اما بمحض اینکه خصوصیت پیدا نمود و عام مستقلاً
 را تشکیل داد درست بنظر نمیرسد برخی هم معتقد اند فقط
 آمار اسلوب علمی میباشد زیرا بجهت آن نمیتوان موضوع خاصی
 قائل شد در هر صورت پاره از علما نظر اخیر را پسندیده و
 ضمناً اظهار مینمایند که آمار باهیچیک از علوم توأماً نشده ولی
 در عین حال برای کلیه علوم مفید میباشد مخصوصاً در
 علومیکه عمل تجربه در آنها ممکن نیست مانند علوم سیاسی
 و اجتماعی که فوق العاده مورد لزوم و اهمیت میباشد و چون
 هر عملی نمیتواند بیک اسلوب قناعت کند بلکه محتاج
 باسلوبهای مختلف میباشد پس کلیه اسلوبها برای کشف

اما انتساب آمار بعلم اجتماع صحیح تر است تا نسبت
 آن بعلم و اسلوب بهمین جهت هم گمانیکه آمارا علم و اسلوب
 میدانند فوق العاده کم وعده قلیلی از علمای اروپا میباشدند و
 نسبت به نظریه آنها از جهت اینکه آمار مطالعه ارقامی وقایع